

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

za czas od 1.1.56 do 31.5.1956.

I. TŁO WEWNĘTRZNO - POLITYCZNE

Okres ostatnich pięciu miesięcy nie przyniósł, niestety, jeszcze uzdrowienia naszych stosunków wewnętrzno-politycznych na obczyźnie, ani nie przyczynił się, przynajmniej jeżeli idzie o Polonię kanadyjską, do przezwyciężenia dezorientacji i pesymizmu mas.

Głoszony stąd od dawna postulat wyborów, zarówno do władz Skarbu Narodowego na wszystkich szczeblach z najwyższym włącznie, jak i do naczelnych organów życia politycznego, odpowiedzialnych za gospodarkę groszem publicznym, nie został dotychczas urzeczywistniony w swych najistotniejszych punktach, mimo że - w naszym przekonaniu, - mogłoby to było wydatnie wpłynąć na zahamowanie kryzysu zaufania.

Wzmogła się kampania naszych przeciwników, którzy, posługując się nieraz niedopuszczalnymi metodami, traktują w zaślepieniu wszystkich Polaków myślących nie tak jak oni, jako wrogów sprawy polskiej.

Zamęt pojęć zwiększają, zamiast go zmniejszyć, nowe pomysły ustrojowe, pochodzące od poszczególnych działaczy społecznych z terenu Kanady, które za punkt wyjścia przyjmują, że dotychczasowe działania polityczne na obczyźnie, bez względu na ich charakter i kierunek, są skazane na niepowodzenie. Nie naszą jest rzeczą pomysły te roztrząsać i osądzać. O ich losach zadecyduje zbiorowa wola społeczności emigracyjnej.

Propaganda powrotowa komunistów, zmierzająca do podważenia autorytetu i wpływów uchodźstwa, nie mija bez wyników. Dalecy jesteśmy od zalecania, by potępić w czambuł wszystkich, którzy, wracając do Kraju z należytych powodów, nie opuszczają na obczyźnie odpowiednich obowiązków. Te natomiast, wśród bardziej znanych ogółowi, jednostki, które zaprzędają się lub ulegają propagandzie wroga nie wiele ważą w oczach narodu polskiego, a kompromitują tych, co je darzyli zaufaniem.

Taki obraz położenia byłby niewesoły, gdyby był wyczerpujący i definitywny. Na szczęście tak nie jest, jak to postaramy się wykazać i na tym opieramy nasze mocne przekonanie, że w pracy naszej, pracy trudnej i czasem dziś niewdzięcznej, nie ma miejsca na nastrój nieufności, goryczy ani zniechęcenia. Nastrój taki bowiem nie tylko nie jest nigdy twórczym czynnikiem w działaniu, ale nie odpowiada obiektywnej ocenie wszystkich warunków chwili.

Stan sprawy polskiej nie jest bynajmniej beznadziejny. Przeciwnie, mnożą się oznaki, że w zestawieniu z programem uwolnienia wszystkich uciśnionych narodów sprawa polska staje się coraz częściej i coraz dobitniej w oczach opinii wolnego świata i w ustach jego przywódców naczelnym sprawdzianem szans bezpieczeństwa, wolności i powszechnego pokoju. Jednocześnie ewolucja stosunków wewnątrz Rosji i ujarzmionych przez nią krajów, obliczona na przejściowe uspienie czujności Zachodu, zawiera w sobie również elementy słabości, sprzyjające obronnej postawie społeczeństwa w Kraju.

W przejściowym okresie kryzysu - oby jak najkrótszym - uznaliśmy funkcjonujące zastępczo władze Zjednoczenia Narodowego. Mimo szczególnie trudnych warunków, władze te mają za sobą nie tylko omyłki i niepowodzenia, co jest rzeczą ludzką, ale także poważne i szczęśliwe osiągnięcia. Ich zasługą jest: energiczna kontrakcja dyplomacji polskiej przeciw hasłom t.zw. "koegzystencji", udatna i częściowo skuteczna forma wystąpień polskich podczas obu zeszłorocznych konferencji genewskich, imponująca postawa biorowości polskiej podczas wizyty Bułganina i Chruszczewa w Londynie, wznowienie wydawnictwa "Polish Affairs", aktywizacja kontaktów polsko-amerykańskich na najwyższym szczeblu i t.d.

Fakt, że mimo trwającego od dwóch lat kryzysu zdołaliśmy w Kanadzie utrzymać kadry organizacyjne Skarbu Narodowego, uchronić od załamania się ofiarność publiczną i dzięki temu zabezpieczyć istnienie bezspornych, ważnych i drogich wszystkim na równi pamiątek narodowych,

jak Skarby Wawelskie, instrumentów pracy państwowej i narodowej, jak radio w Madrycie, lub placówki dyplomatyczne, że mogliśmy przyczynić się do obrony interesów polskich na konferencjach międzynarodowych a zarazem wspomóc prace kulturalno-oświatowe polskie na terenie Kanady, sam fakt ten dowodzi, że trud działaczy i płatników Skarbu Narodowego w tym kraju nie był bezowocny ani daremny.

Widzimy w tym cenną wskazówkę i na przyszłość. Mogą nas dzielić różnice poglądów, skala cierpliwości, ocena metod i środków, ale skoro drogi jest nam wszystkim jeden wielki cel wspólny: odzyskanie wolności przez całą, duchowo i materialnie nieuszczerploną Ojczyznę, to jedno jest pewne, że my, Polacy w Kanadzie, nie możemy ulegać nastrojom chwili. Wierzymy, że dalszym naszym pracom przyswiecać będzie nie tylko troska o spełnienie zadań, za które jesteśmy odpowiedzialni, ale także rozsądna pewność powodzenia. Dzięki ofiarnym wysiłkom jednostek i grup, przez coraz lepsze sprzęgnięcie mas uchodźczych z ich zdemokratyzowanym w drodze wyporów kierownictwem politycznym, mamy wszelkie dane, by sprostać czekającym naszą emigrację zadaniom.

II. SPRAWY ORGANIZACYJNE.

Naszkicowane powyżej w ogromnym skrócie zadania, nurtujące tyle serc i umysłów polskich, wycisnęły swoje nieuchronne piętno i na dorobku Skarbu Narodowego w okresie sprawozdawczym. Mówimy o tym otwarcie, nie obawiając się prawdy. Ucierpiały na tym stanie rzeczy zarówno wysokość wpływów, jak i wiele poczynąń organizacyjnych. Frekwencja na dorocznych walnych zebraniach płatników, za wyjątkiem Montrealu, była gorsza, niż w latach ubiegłych. W jednym z największych i dotychczas przodujących ośrodków, wyborów władz wogóle nie przeprowadzono. W innym ośrodku doszło do ukonstytuowania władz po dwóch bezowocnych próbach. Dyscyplina pracy, której niezawodnym sprawdzianem są finansowe sprawozdania miesięczne, uległa pogorszeniu (w maju nie otrzymaliśmy rozliczeń od 4 komitetów i 9 delegatur).

Jasną plamę na tym przyćmionym horyzoncie stanowią osiągnięcia kilku nowych placówek - z Sudbury na czele. Oto fakty: po bezowocnych wielomiesięcznych próbach swego poprzednika, w dn. 8.2.56 funkcję Delegata S.N. w Sudbury objął p.Feliks Szczupski. Drogą niezmiernie ofiarnej pracy w ciągu niespełna 6 tygodni zdołał zmobilizować kilkudziesięciu płatników Skarbu Narodowego - co umożliwiło zwołanie walnego zebrania płatników i ukonstytuowanie w dn. 25.3.56 pełnoprawnego komitetu, który z kolei zdołał już pozyskać kilkunastu nowych płatników.

Pod dobrym znakiem rozpoczęły również swoją działalność dwie nowe delegatury, działające w oparciu o Stowarzyszenie Polaków w Kanadzie: REGINA (dr.M.Dehnel) i SASKATOON (p.M.Tatarynowicz).

Z placówek dawnych przodują nadal pod każdym względem: MONTREAL i SARNIA oraz niedościgniony w swej ofiarności i wytrwałości p.Fr.Reszel, stojący obecnie na czele Delegatury WHITEDOG.

Obsada personalna sieci terenowej Skarbu Narodowego w Kanadzie na rok 1956/57 przedstawia się w chwili obecnej jak następuje:

- 1/ EDMONTON: skład komitetu zdekompletowany; na podstawie mandatu z r. 1955 przewodniczącym jest p.E.Mirowski.
Adres (tymczasowy): 11003 - 111 Ave, Edmonton, Alta.
- 2/ HAMILTON: przewodniczący - G.Sobczyński, wiceprzewodniczący - S.Daciuk, sekretarz - M.Młynek, skarbnik - P.Juszczak.
Adres: c/o Mr.S.Daciuk - 760 Knox Ave., Hamilton, Ont.
- 3/ KITCHENER-WATERLOO: przewodniczący - A.Caputa, wiceprzewodniczący - J.Dutkiewicz, sekretarz - B.Gruzdź, skarbnik - A.Dziuban.
Adres: c/o Mr.B.Gruzdź - 800 Elizabeth St., Kitchener, Ont.
- 4/ MONTREAL: przewodniczący - A.Tarnowski, wiceprzewodniczący - Z.Celiński i W.Liebert, I.sekretarz - K.Pawlikowski, II sekretarz - Z.Struk, skarbnik - W.Żbik
Adres: c/o Mr.A.Tarnowski - 11794 Guertin St., Montreal 9, P.Q.
- 5/ OTTAWA: przewodniczący - J.Zarzycki, wiceprzewodniczący - S.Berlach-Tukalski, sekretarz - Z.Ruebenbauerowa, skarbnik - J.Wojciechowski.
Adres: c/o Mrs.Z.Ruebenbauer - 242 Bay St., Ottawa, Ont.

- 6/ SARNIA: przewodniczący - T.Koyer, sekretarz - St.Niemiec, skarbnik - K.Paździora, członkowie - M.Zajdówna i K.Czechowicz.
Adres: c/o Mr.S.Niemiec - 781 Sylvia Ave, Sarnia, Ont.
- 7/ SUDBURY: przewodniczący - H.Antonowicz, sekretarz - Z.Klimek, skarbnik - F.Szczupski.
Adres: c/o Mr.Z.Klimek - 549 Cartier Ave, Sudbury, Ont.
- 8/ TORONTO: przewodniczący - E.Przedrzymirski, wiceprzewodniczący - F.Borkowski, sekretarz - E.Majerski, skarbnik - R.Frejszmidt, referent inf.-prasowy - A.Misiak.
- 9/ VANCOUVER: przewodniczący - E.Pławski, sekretarz - A.Kalinowski, skarbnik - S.Łukaszewicz, członkowie - ks.F.Kosakiewicz, O.M.I., Z.Rzepek, A.Rycharska, J.Kamionka. H.Pazik i A.Zalot.
Adres: c/o St.Cazimir's Rectory - 4281 Inverness Str., Vancouver B.C.
- 10/ WINDSOR: przewodniczący i sekretarz - L.Rolewicz, wiceprzewodniczący - W.Anklewicz, skarbnik - J.Rabenda, sekcja imprez dochodowych - Z.Giera, M.Popielarz, W.Nowak i J.Kucab.
Adres: c/o Mr.L.Rolewicz - 156 Giles Bld.East, Windsor, Ont.

Na czele 14 Delegatur w chwili obecnej stoją:

CALGARY, Alta - Fr.Doszecki
CHATHAM, Ont. - w reorganizacji
COWANSVILLE, Que - M.Musioł
GALT, Ont. - K.Watoła
GRANBY, Que - A.Gawrys
GUELPH, Ont. - K.Sakowicz
LONDON, Ont. - K.Teper

NORANDA, Que - St.Rusztyn
REGINA, Sask. - M.K.Dehnel
RENFREW, Ont. - T.Pachulski
SASKATOON, Sask. - M.Tatarynowicz
SHERBROOKE, Que - E.Skrutkowski
WHITEDOG, Ont. - Fr.Reszel
WOODSTOCK, Ont. - J.Korzonko

Jak widzimy, w porównaniu ze stanem z dn.1.1.56 ogólna ilość naszych placówek terenowych wzrosła z 21 do 24.

III.WYBORY UZUPEŁNIAJACE.

Zostały szczegółowo omówione w piśmie okólnym z dn. 29 maja b.r.

IV. AKCJA INFORMACYJNO - PROPAGANDOWA.

Okres sprawozdawczy - podobnie jak r.1955 - był ze strony Komisji Kanadyjskiej okresem intensywnej akcji informacyjno-propagandowej. Wydano w tym czasie 4 komunikaty prasowe, nie licząc rozesyłanych do współpracującej z nami prasy tekstów zasadniczych (Sprawozdanie Roczne, Protokół Komisji Rewizyjnej i td.).

Nadto dwukrotnie byliśmy zmuszeni do aktualizowania i rowielania opracowanego przez Sekretariat Komisji memorandum p.t."O Skarbie Narodowym w Kanadzie", ujmującego w rzeczowej formie założenia naszej pracy, najważniejsze uchwały Komisji i realne osiągnięcia. Stale rosnący wykaz przelewów uskuteczniionych przez Komisję Kanadyjską na rzecz istotnie niezahaczalnych potrzeb ogólnonarodowych (od 1 lipca 1954 - ponad 8.000 dolarów) wydaje się być argumentem najbardziej trafiającym do przekonania Rodaków dobrej woli.

Z dużym zainteresowaniem i aprobatą miejscowej prasy ("Związkowiec" i "Głos Polski", a także paryska "Kultura") spotkała się rezolucja powzięta przez walne zebranie płatników Skarbu Narodowego w Montrealu w dn. 26.2.56 (vide artykuł redakcyjny "Związkowca" z dn.1.4.56 p.t. "Właściwa Droga").

Doskonały artykuł poświęcony Skarbowi Narodowemu (autor - członek naszej Komisji, A.Sas-Korczyński), znalazł się w zeszycie lutowym "Biuletynu Informacyjnego S.P.K. - Koło Nr.7". Około 100 odbiorców otrzymało od nas powielone odbitki.

Nie omieszkaliśmy również zwrócić uwagi wszystkich działaczy Skarbu Narodowego na zamieszczoną w "Głosie Polskim" korespondencję dr.Wojciecha Zaleskiego p.t. "Radio Madryt nadaje po polsku". Był to niewątpliwie temat interesujący szerokie rzesze płatników, gdyż - jak wiadomo - budżet Sekcji Polskiej Radia Madryt jest pokrywany przez Skarb Narodowy w Kanadzie.

Po stronie "pasywów" zanotowaćby należało dalszy ciąg nie prze-

bierającej w środkach kampanii destrukcyjnej, prowadzonej przez środki t.zw. "Zamkowe", a także przez kilku nadużywających wolności słowa demagogów z M.Górczewskim na czele. Spotkali się oni z kilku stron z mocną odprawą, przyczym najbardziej zasadniczy artykuł na ten temat z pod pióra Sekretarza Generalnego Komisji ("O burzycielach i defetystach" - Związkowiec Nr.3 z dn.22.1.56), staraniem i na koszt autora, został szeroko kolportowany w terenie.

V. SPRAWOZDANIE FINANSOWE.

1. WPŁYWY

Nazwa placówki	Sprzedaż znaczków	Sprzedaż kw.dol.	Imprezy i zbiór.	Razem
Montreal, P.Q.	525.50	8.00	9.05	542.55
Toronto, Ont.	211.10	12.00	12.00	235.10
Sarnia, Ont.	91.20		105.27	196.47 x/
Sudbury, Ont.	139.80	2.00		141.80
Calgary, Alta.	117.50	1.00		118.50
Ottawa, Ont.	109.30	7.00		116.30
Kitchener, Ont.	68.00	23.00		91.00
Regina, Sask.	51.80	31.00		82.80
Edmonton, Alta.	75.20	5.00		80.20
Whitedog Falls, Ont. (dawniej Manitou Falls)	50.00		20.00	70.00
Windsor, Ont.	62.20			62.20 x/
Hamilton, Ont.	47.00			47.00
Br.Columbia	43.20			43.20
Sherbrooke, P.Q.	29.20	9.00		38.20
Granby, P.Q.	19.40			19.40
Guelph, Ont.	17.00			17.00
Saskatoon, Sask.	7.00	7.00		14.00
Woodstock, Ont.	13.20			13.20
Renfrew, Ont.	7.80			7.80
London, Ont.	7.00			7.00
Noranda, P.Q.	4.40			4.40
Galt, Ont.	2.40	1.00		3.40
Sekretariat Komisji	71.40			71.40
	1.770.60	106.00	146.32	2.022.92

Różne wpływy:

Kartki świąteczne				
Fund.Obrony Sprawy Polskiej			17.05	
za odsetki od r-ku bankowego			2.00	
			0.93	19.98
ogółem wpływy				2.042.90

2. WYDATKI

Biurowe (materiały piśm., powielanie i tp)	59.71	
Portoria Komisji i placówek	66.61	
bankowe (płaty za czek. zamiejsc. i tp)	5.30	
osobowe (przepisywanie, powielanie)	53.10	
chartered acc. (rewizja księgowości)	30.00	
wyborcze (biuletyny wyb. i druki)	77.73	
propagandowe	10.00	302.45

3. WYPŁATY

Ambasada R.P.przy Watykanie	400.50	
Poselstwo R.P.w Madrycie	702.90	
Sekcja Polska Radia Madryt	368.75	
Poselstwo R.P. w Libanie	200.50	
Amb.K.Morawski, Paryż	150.25	1.822.90

x/ Wpłata Komitetu Windsor za miesiąc maj (z 30.00) nadeszła już po zamknięciu rozliczeń i nie mogła być uwzględniona w sprawozdaniu. To samo dotyczy Komitetu Sarnia, którego P.M.O. ma datę 7.6.56. (z 180.00)

4. RACHUNEK W ROYAL BANK OF CANADA

Stan w dn.1-go stycznia 1956		488.61
plus wpływy jak pkt.1		<u>2.042.90</u>
		2.531.51
mniej: wydatki jak pkt.2	302.45	
wypłaty jak pkt.3	<u>1.822.90</u>	<u>2.125.35</u>
Pozostaje na r-ku bank.w dn.31.5.56		<u>406.16</u>

5. ZNACZKI SKARBU NARODOWEGO

Stan znaczków dn.1-go stycznia 1956		1.050.40
plus znaczki otrzymane od Komisji Gł.	4.032.00	
" " zwrócone przez placówki	<u>90.40</u>	<u>4.122.40</u>
	r a z e m	<u>5.172.80</u>
mniej znaczki wydane placówkom		<u>2.813.00</u>
Stan w dn. 31.5.1956		2.359.80

6. DŁUŻNICY ZA ZNACZKI SKARBU NARODOWEGO

Stan znaczków w posiadaniu placówek w dn.1.1.1956		3.495.05
plus znaczki wydane placówkom jak pkt.5		<u>2.813.00</u>
		6.308.05
mniej: znaczki sprzedane jak pkt.1.	1.770.60	
znaczki zwrócone jak pkt.5	<u>90.40</u>	
znaczki zagubione lub zniszczone	<u>182.80</u>	<u>2.043.80</u>
Stan w dn.31.5.1956		4.264.25

7. KWITY DOLAROWE

Stan kwitów w dn.1.1.1956		7.571.00
mniej kwity wydane placówkom		<u>548.00</u>
		7.023.00
plus kwity zwrócone przez placówki		<u>19.00</u>
stan w dn. 31.5.1956		7.042.00

8. DŁUŻNICY ZA KWITY DOLAROWE

Stan kwitów w dn.1.1.1956		1.458.00
mniej kwity sprzedane jak pkt.1.	106.00	
" " zwrócone jak pkt.7	<u>19.00</u>	<u>125.00</u>
		1.333.00
plus kwity wysłane placówkom jak pkt.7		<u>548.00</u>
stan w dn. 31.5.1956		1.881.00

ANALIZA WPŁYWÓW

Na dwóch zwłaszcza terenach nastąpił gwałtowny spadek ofiarności. Komitet Edmonton zebrał tylko \$ 90, wobec \$ 390 w r.1955, Kolumbia Brytyjska \$ 43 wobec \$ 239 w r.1955. Ponieważ były to placówki przodujące, zaciążyło to na całości wyników. Wpływy ogólne za okres styczeń-maj 1956 spadły, w porównaniu z kryzysowym rokiem 1955, z \$ 2.325.00 na \$ 2.042.00.

Dlaczego spadek jest stosunkowo nie tak znaczny mimo załamania się Edmontonu i Kolumbii Brytyjskiej, a także obniżki Toronta (r.1955 - \$ 342.00, r.1956 - \$ 235.00)? W większości Komitetów i Delegatur wy-sokość wpływów nie uległa znacznieszym wahanom. Dziesiętnicy i lokalne zarządy z dużym uporem kontynuują zbieranie środków na cele ogólnonarodowe, nie zrażając się obojętnością wielu, ani prowadzoną tu i ówdzie kontrakcją.

Więcej. Wyróżnia się wynikami pięć ośrodków, które wykazały wyraźny wzrost wpływów (w nawiasie sumy z analogicznego okresu w r.1955): ponownie Sarnia \$ 196.00 (89.00), Calgary 118.00 (45.00), a w mniejszym stopniu Ottawa \$ 116.00 (99.00), Hamilton \$ 47.00 (38.00) i Montreal \$ 543.00 (512.00). Na miejsce upadających doszły także nowe placówki jak Sudbury, Regina, Saskatoon, Woodstock, które otrzymały poparcie społeczeństwa i których dotychczasowe rezultaty są istotnie godne uwagi.

Spadku zebranych funduszy (ok.13%) nie należy bagatelizować. Nie

cieszy chyba także nikogo na emigracji, że jest trochę mniej pieniędzy na Polskie Radio w Madrycie, mówiące do Kraju, na Ambasadę R.P. przy Watykanie i inne placówki polityczne Wolnej Polski. Dlatego Skarb Narodowy w Kanadzie zbiera na te cele dalej i będzie się starał zebrać jak najwięcej.

ANALIZA WYDATKÓW

W stosunku do zebranej kwoty (zł 2.042.90) stanowi one prawie 15%. Spadły nieco wpływy, spadły i wydatki, z zł 338.82 na zł 302.45. W sumie, dzięki możliwie oszczędnej gospodarce placówek i Komisji wydatki nie pochłonęły więcej niż w r.1955, gdy wynosiły one 14.6%

VI. UWAGI KONCOWE.

Sprawozdanie nasze zawiera tym razem więcej cieni niż blasków. Odpowiada to naszemu dobrze już utrwalonemu zwyczajowi trzymania się prawdy, nie zważając na to czy jest ona miła lub przykra. W naszym bowiem przekonaniu sumienny obraz rzeczywistości i szczerzy rachunek sumienia są lepszą i zdrowszą podniecią do działania, aniżeli złudzenia i optymizm.

Nie mamy przypuszczalnie wiele wpływu na to, by warunki naszej pracy zmienić na lepsze. Ale od nas samych, działaczy i płatników Skarbu Narodowego w Kanadzie, zależy, by przynajmniej atmosfera naszej pracy była zdrowa i dynamiczna. Byśmy na wszystkich szczeblach sieci organizacyjnej zdobyli się na wykrzesanie z siebie więcej zapału i ofiarności, więcej aktywności i przebojowości, więcej solidarności zespołowej w oparciu, jeżeli już nie o świetne osiągnięcia, to przynajmniej o pełną świadomość istniejących potrzeb i ich ogólnego niespornego znaczenia.

Wówczas będziemy mieli więcej danych po temu, by doczekać się szczęśliwie końca naszych obecnych trosk i trudności, by przezwyciężyć piętrzące się dziś przed nami przeszkody i trudności, by dobrze spełnić nasz względem sprawy polskiej obowiązek.

Przewodniczący Komisji

/-/ Tadeusz Romer

Skarbnik

/-/ dr.Mieczysław Sangowicz

Sekretarz Generalny

/-/ Andrzej B. Liebich

Montreal, dnia 11 czerwca 1956.

Rozdzielnik:

Generał K.Sosnkowski - Arundel, Que.

Główna Komisja Skarbu Narodowego - Londyn

22 Członków Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę

4 Członków Komisji Rewizyjnej

10 Komitetów Skarbu Nar. na terenie Kanady

14 Delegatur " " " "

Grupa płatników zamiejscowych (Zespół "Kultury")